

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

ارگ راین یکی از بزرگ‌ترین بناهای خشتی جهان

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۳۱ فروردین ۱۳۹۱ - ۵ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

ارگ راین یکی از بزرگ‌ترین بناهای خشتی جهان است. این بنای تاریخی بزرگ با مساحتی بیش از بیست و دو هزار مترمربع، دومین بنای خشتی بزرگ جهان بعد از ارگ بم است که هرساله میزبان هزاران گردشگر داخلی و خارجی است... ارگ راین بعد از ارگ بم بزرگترین بنای خشتی جهان محسوب می‌شود. بنایی با مساحت ۲۰ هزار مترمربع که در فاصله ۱۱۰ کیلومتری شهر کرمان و در مسیر تردد این شهر به بم قرار دارد. بر اساس کتب تاریخی، راین منطقه‌ای با قدمت و تمدن کهن، در زمان ساسانیان است که به واسطه قرار گرفتن در بزرگراه غرب به شرق و مسیر

ارگ راین یکی از بزرگ‌ترین بناهای خشتی جهان است. این بنای تاریخی بزرگ با مساحتی بیش از بیست و دو هزار مترمربع، دومین بنای خشتی بزرگ جهان بعد از ارگ بم است که هرساله میزبان هزاران گردشگر داخلی و خارجی است...

ارگ راین بعد از ارگ بم بزرگ‌ترین بنای خشتی جهان محسوب می‌شود. بنایی با مساحت 20 هزار مترمربع که در فاصله 110 کیلومتری شهر کرمان و در مسیر تردد این شهر به بم قرار دارد.

بر اساس کتب تاریخی، راین منطقه‌ای با قدمت و تمدن کهن، در زمان ساسانیان است که به واسطه قرار گرفتن در بزرگراه غرب به شرق و مسیر کرمان به جیرفت و بندرعباس، موقعیتی مناسب داشته و یکی از مراکز داد و ستد کالا و همچنین بافت پارچه‌های ارزشمندی بوده که در خراسان و مصر و عراق خریداری می‌شدند. این منطقه در گذشته یکی از مراکز ساخت صنایع دفاعی مانند شمشیر و تفنگ نیز بوده است.

وزیری، مؤلف کتاب جغرافیای کرمان، این منطقه را چنین توصیف کرده است: «باغستانی فصیح، مرغزاری بدیع، آبش با سلسبیل برادر و هوایش با فردوس برابر. در این باغستان فصیح قلعه و ارگی باشکوه قرار دارد که به نام همین منطقه معروف است.»

ارگ راین را باید در جنوب غربی شهر کنونی راین و بر بالای قلعه‌ای با شکوه و با عظمت ببینید که دور تا دور آن را حصاری با ارتفاع بیش از 10 متر در بر گرفته است. این بنا تا حدودی شبیه به ارگ تاریخی بم است و تنها ورودی آن در ضلع شرقی قرار دارد که با سردر بزرگ و با شکوه به محوطه داخلی راه دارد.

قلعه راین یکی از مهم‌ترین آثار تاریخی راین است که حکایت از وجود این شهر در دوران پیش از اسلام دارد. در تاریخ کرمان، از قلعه راین در قرن اول ه.ق. نام برده شده‌است. با این حال، باستان شناسان معتقدند که عمر این بنای خشتی به دوره ساسانی می‌رسد و معماری آن الگویی از قلعه‌های مسکونی شهرهای قدیم را نشان می‌دهد.

قلعه راین - مشاهده تصویر اصلی

ارگ راین یک از دژهای فرمانروایی میرزا حسین خان(راینی)بوده که در زمان نادر شاه افشار و پسر او محمد علی خان در زمان زندیه بوده‌است.

قلعه راین - مشاهده تصویر اصلی

این ارگ پس از سرنگونی زندیه به دست آقا محمد خان قاجار جای زندگی نوادگان میرزا حسین خان راینی بوده که هنوز گروهی از آنان در این شهر و بیشترشان در شهر کرمان هستند. فرمانروایی پدر و پسر در این ولایت نشان محبوبیت آنان در این سرزمین دارد. تا آنجا که این ارگ در بسیاری از منابع با نام ارگ میرزا حسین خان نامیده شده‌است.

قلعه راین - مشاهده تصویر اصلی

راین هم مثل سایر قلعه‌ها بخش عامه نشین و اعیان نشین دارد و فضاهای معماری مورد نیاز مردم مثل زورخانه، مسجد و اصطبل در آن دیده می‌شود. نقشه قلعه تقریباً مربع شکل است که با چندین برج در اطراف مزین شده‌است.

انتهای یکی از راهروهای قلعه چهار ساختمان زیبا خواهید دید که احتمالاً محل حاکم نشین قلعه بوده است. این خانه‌ها به وسیله حصار و با برج‌هایی در اطراف محصور شده اند و به نظر می‌رسد که در دوره قاجار ساخته شده باشند چون پلان و نقشه آن‌ها شبیه بناهای این دوره است.

با این حال از قدمت و زمان بنیان اولیه قلعه اطلاع دقیقی در دست نیست و تا کنون هیچ شواهد و مدارکی که قدمت آن را دقیقاً مشخص کند به دست نیامده است. اما گفته می‌شود که این قلعه را میرزا حسین خان راینی ساخته است.

قلعه راین - مشاهده تصویر اصلی

قلعه راین در زمانهای گذشته بر اثر عوامل طبیعی و انسانی تخریب، ویران و تاکنون بارها مرمت و تعمیر شده است. این قلعه یکی از مهم ترین آثاری است که می تواند بر تاریخ هزار ساله این خطه گواهی دهد و بر سند موجودیت راین قبل از اسلام مهر تأیید گذارد

ارگ راین در جنوب غربی شهر کنونی راین در استان کرمان ایران قرار دارد. این بنای خشتی تا حدودی به ارگ تاریخی بم شبیه است و بر بالای تپه ای قرار دارد. .

قلعه راین یکی از مهم ترین آثار تاریخی کهن راین است و بر موجودیت راین قبل از اسلام مهر تأیید نهد. گفته می شود قدمت آن به دوره ساسانیان بر می گردد. در تاریخ کرمان ، از قلعه راین در قرن اول ه.ق. نام برده شده است. قلعه هایی با قدمت و سابقه بیشتر در این محل وجود داشته که بر اثر حوادث طبیعی از بین رفته اند.

پلان قلعه تقریباً مربع شکل و با چندین برج در اطراف مزین شده است . دور تا دور قلعه را حصاری در برگرفته که ارتفاع آن بیش از ده متر است . تنها ورودی قلعه از جبهه شرقی است که با سر در بزرگ و باشکوه به محوطه داخلی راه دارد.

عناصر قلعه عبارت اند از بازار، اصطبل (تابستانی و زمستانی)، زورخانه، خانه های اعیانی و محله عامه نشین. این قلعه بخش عامه نشین و اعیان نشین دارد و فضاهای معماری مورد نیاز مردم مانند زورخانه، مسجد و اصطبل در آن دیده می شود. مصالح کلی آن خشت خام است.

ارگ راین یک از دژهای فرمانروایی میرزا حسین خان(راینی) بوده که در زمان نادر شاه افشار و پسر او محمد علی خان در زمان زندیه بوده است. این ارگ پس از سرنگونی زندیه به دست آغا محمد خان قاجار جای زندگی نوادگان میرزا حسین خان نامی به میرحسینی بوده که هنوز گروهی از آنان در این شهر و بیشترشان در شهر کرمان باشند هستند. فرمان روایی پدر و پسر در این ولایت

نشان از رخنه و محبوبیت آنان در این سرزمین دارد. تا آنجا که این ارگ در بسیلری از منابع با نام ارگ میرزا حسین خان نامیده شده است.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «ارگ راین یکی از بزرگ‌ترین بناهای خشتی جهان»، پارسیان دژ، ۱۳۹۱.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1010/pdf/ارگ-راین-یکی-از-بزرگ-ترین-بناهای-خشت>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵